

Осадько Аліса Сергіївна,
провідний науковий співробітник
Міжвідомчого науково-дослідного центру
з проблем боротьби з організованою
злочинністю при Раді національної безпеки
і оборони України, кандидат юридичних наук

КОРУПЦІЯ ЯК ЗАГРОЗА СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОМУ РОЗВИТКУ КРАЇНИ

За роки незалежності корупція в Україні вразила всю сферу державного управління та призвела до викривлення стимулів соціально-економічного зростання, оскільки проникла в усі сфери суспільних відносин та стала однією з фундаментальних причин кризи української державності. Світова фінансова криза та інтеграція України до європейського економічного простору посилюють актуальність дослідження соціально-економічних компонентів безпеки держави у сфері поширення корупції. Фактична корумпованість усієї країни зрештою стала на заваді впровадженню вкрай необхідних соціально-економічних реформ.

У результаті ураження більшості державних інститутів «вірусом корупції» відбувається руйнація соціально-економічної сфери, спостерігається деградація правоохоронних і судових органів, системи охорони здоров'я, а також вітчизняної науки й освіти [1, с. 173].

Досліджуючи вплив корупції на показники соціально-економічного розвитку можна зазначити, що високий рівень корупції у сфері державного управління позбавляє доцільності індивідуальну антикорупційну боротьбу і призводить до появи «несприятливої» рівноваги, яка характеризується постійним рівнем корупції, низькими обсягами інвестицій і слабкими темпами економічного зростання.

Ситуація з корупцією в Україні набагато гірша, ніж в інших країнах світу, що підтверджується даними опитувань, проведених організацією Transparency International, причому основна проблема в нашій країні – зневіра людей у покращенні цієї ситуації [2].

Однак, незважаючи на прийняття низки законів та підзаконних нормативних актів антикорупційного характеру у нашій державі, а також створення державних органів, основним завданням яких є запобігання і протидія корупції, ситуація на краще не змінюється. Починаючи з кінця 2017 року, Україна не має антикорупційної стратегії, в якій визначаються пріоритети державної політики у сфері запобігання та протидії корупції. Відсутність стратегії є однією із причин незлагоджених дій антикорупційні органів, ще однією причиною такої ситуації можна назвати наділення великої кількості державних органів повноваженнями у сфері виявлення та боротьби з корупцією, а також дублювання їх функцій, зокрема таких органів, як:

ДБР, НАБУ, СБУ, НПУ, АРМА, САП, що в подальшому призводить до неефективності кримінальних розслідувань у зазначеній сфері.

За результатами проведеного нами певного аналізу можна стверджувати, що корупція дійсно є стримуючим фактором соціально-економічних реформ. Агресивність корупційних засад проявляється в її інституційній експансії. Маючи латентний характер, корупція спотворює механізми соціального впливу, деформує зміст права і моралі, підмінює головні цілі державного управління та викривлює шляхи економічного розвитку. Унаслідок цього корупція з приватної злочинної практики перетворюється на системну проблему, характерною ознакою якої є формування сталих корумпованих сегментів економіки, в яких політична воля держави фактично підпорядковується інтересам олігархічних груп [3].

Тому для успішної боротьби з корупцією необхідні: ефективне антикорупційне законодавство та належне його застосування, підтримка антикорупційних заходів держави громадянським суспільством, постійний моніторинг і оцінка рівня корумпованості суспільства, невідворотність покарань за вчинення корупційних дій. Аджне корупція є однією з основних загроз не тільки для економічного зростання, а й для соціально-економічного розвитку країн, а також негативно впливає на якість життя всього населення.

Для запобігання та подолання цього феномену необхідні певні системні перетворення, зокрема в прийнятій за основу Антикорупційній стратегії на 2020–2024 роки доцільно урахувавши масштаби поширення корупції в суспільстві та корупційні схеми в окремих інституціях, таких як поліція, судова влада, податкова та митна служби, а також у галузі освіти та охорони здоров'я. Основну увагу необхідно зосередити на диджиталізації роботи влади, що передбачатиме максимальне переведення послуг в онлайн, її положення повинні охоплювати сфери з найбільшими корупційними ризиками, а також необхідно створити ефективні канали комунікації між державними антикорупційними органами, різними гілками влади в країні та міжнародними моніторинговими організаціями, донорами та закордонними партнерами, а також населенням.

Список використаних джерел

1. Береза О.Д. Корупція у сфері державного управління як стримуючий фактор соціально-економічних реформ. URL: <http://academy.gov.ua/ej/ej19/PDF/22.pdf>.

2. TI: TransparencyInternational (TI) CorruptionPerceptionIndex. URL http://www.transparency.org/policy_research/surveys_indices/cpi.

3. Миськевич Т. Стратегія антикорупційної політики України. URL:<http://nbuviar.gov.ua/images/dumka/2018/10.pdf>.

4. Роуз-Аккерман С. Коррупция и государство. Причины, следствия, реформы / С. РоузАккерман ; пер. с англ. О. А. Алякринского. М. : Логос, 2003. – 356 с